

Onze Lieve Vrouw van Goede Raadkerk

In 1913 gelast de toenmalige (1913) bisschop van Haarlem Z. D. Hoogw. A.J. Callier, de Weleerw. Heer H.J.C. Haver, kapelaan van St. Hippolytus te Delft om op 12 september 1913 in Beverwijk aanwezig te zijn, als kapelaan van de St. Agatha-kerk, om maatregelen te nemen voor de oprichting van een tweede, nieuwe Parochie in Beverwijk.

Op 6 oktober 1913 wordt door den Bisschop een Bouwcommissie benoemd. Deze bestaat uit de Heeren: Petrus Bersee, Antonius Goemans, Johannes Mulder en Everardus Tromp, met kapelaan H.J.C. Haver als Voorzitter.

Er zijn al pogingen gedaan om een terrein, gelegen aan de Boeweg, aan te koopen van de erven der Wed. Geldermans, maar zonder resultaat, hoewel de bouwcommissie onderhands tot f 11.000 achteraf liet bieden.

Op 7 oktober 1913 verwerft de bouwcommissie bij notariële akte van het Kerkbestuur van St. Agatha te Beverwijk algehele volmacht om op rechtsgeldige wijze alles te doen, wat nodig is voor de oprichting der nieuwe parochie.

Diezelfde dag wordt ten overstaan van Notaris M. Donker een voorlopige koopakte getekend van een huis, met schuur en erf en tuingrond, genaamd: "Het Hooiweidje", gelegen aan de Arendweg, hoek Galgeweg onder Beverwijk, kadaster Sectie A. No. 2911 groot 65.80 aren. Verkoper is Evert Lubbers, tuinder.

Koper in laste van de Bouwcommissie is het lid van de bouwcommissie Everardus Tromp. De koopsom bedraagt F 10.000. -Volgens bouwtekeningen is 't terrein ongeveer groot 6888,42 M. De M² komt dan op ± f 1,45.- (6888,42 X 1,45 = 9988,21)

NB Er zijn twee verklaringen voor de naam "Het Hooiweidje".

Er wordt verteld dat er om het brandgevaar geen hooi binnen Beverwijk mocht worden aangevoerd. Het Hooiweidje was hierop een uitzondering.

De tweede verklaring is dat deze akker ooit voor een wagen hooi verkocht zou zijn.

Er wordt een bouwmeester aangewezen: de Heer A.J. Kropholler te Scheveningen. Voor het voltooiën van het geheel bleken al spoedig de krachten niet voldoende. Plannen werden gemaakt voor een gehele kerk maar zonder toren en met een hulp-pastorie aan de kerk gebouwd, later met inrichting tot tijdelijke pastorie van het op 't terrein aanwezige oude woonhuisje van E. Lubbers.

Er werd besloten tot een nieuwe pastorie met gedeeltelijke kerk (altaargedeelte).

De voorzitter van de Bouwcommissie vraagt bij alle katholieken der St. Agatha parochie om geldelijke steun, en houdt een liefdadigheidspreek in zijn oude parochie O.L. Vrouw van Goeden Raad te 's Gravenhage. (de opbrengst van deze predikatie is ruim F 1000 plus F 1000 van de Hooierw. Heer Mgr. W.M.G. Wittert van Hoogland.)

In Beverwijk wordt een bollenakker voor de kerk voorbereid.

Er wordt een verlotingcomité opgericht met als algemeen presidente: Mevrouw J. Braun-de Boer. Het ontwerp der loten werd gratis getekend en gelithografeerd door Louis Haver te Arnhem.

Er worden prentbriefkaarten in omgang gebracht naar tekeningen van de architect H. Van der Kloot Meyburg, uitgever van het mooie werk: "onze oude Dorpskerken".

Z.H. Paus Pius X schenkt voor de verloting een zilveren horloge.

Z. Exc. Mgr. V.A. Graaf Ranuzzi de Bianchi, maestro di Camera schenkt een zwaar zilveren legpenning.

Zelatricen (ijveraars) worden aangesteld.

Er wordt een damesnaaikrans georganiseerd.

Tot verschillende afdelingen van de vereniging van het Allerheiligste Sacrament tot steun van arme kerken worden met succes de nodige bedden gericht.

Alles bij elkaar was zodoende buiten andere gebruiksvoorwerpen voor kerk en altaar aan geld verzameld (inclusief bollenakker) tegen het einde van 1915 F 19.335.

De zuivere winst van de prentbriefkaartenactie was F 1227.

De Poppenverloting F 313.

De groote verloting F 3940.-

De kerkkening (volgens het Schuldboek der kerk) van F 67.000, later tot F 75.000 verhoogd, werd geheel onderhands (niet openbaar) geplaatst. Door den Vicaris werd bepaald eerst F 3800 later F 4000 jaarlijks aan renteaflissing en reserve op de begroting te brengen.

Waarom noemt men de kerk ook wel de Klompenkerk. De Onze Lieve vrouw van Goede Raadkerk stond in het tuinbouwgebied. Vrijwel alle tuinders en hun gezinnen liepen op klompen. Die moest men achter in de kerk uitdoen. Ze maakten te veel lawaai. Men zegt dat de kerk door de tuinders en arbeiders is betaald en deze liepen allen op klompen vandaar de naam. Gezien het bovenstaande is dat maar ten dele waar.

Het kerkgebouw ""O.L.V. van Goede Raad"" uit 1914-1915/1927 is een zeer belangrijke kerk in het oeuvre van architect Kropholler. De kerk biedt plaats aan 1000 gelovigen die allen een onbelemmerd uitzicht hebben op het hoog gelegen priesterkoor doordat de brede kerkruimte in een keer wordt overspannen. Vanwege geldgebrek werd de bouw in twee fasen uitgevoerd. Oorspronkelijk was een vierkante fronttoren gepland met een ingesnoerde vierzijdige spits. De gerealiseerde toren wijkt met zijn rechthoekige doorsnede en zadeldak sterk hiervan af en past door zijn brede volume beter bij de reeds gerealiseerde gebouwen. In de jaren veertig en vijftig van de twintigste eeuw is de kerk verfraaid met diverse kunstwerken en gebrandschilderde ramen. Verschillende kunstenaars hebben hieraan gewerkt waaronder J.M.T. Arnold, H.J.L. Schoonbrood, Charles Eyck, Han Bijvoet, Nico Witteman en Charles Vos.

Het brede eenbeukige kerkgebouw bestaat uit een met een toren bekroonde voorbouw waarachter een rechthoekig schip met zijruimten voor de biechtstoelen. Het schip eindigt in een ondiep rechthoekig koor. Het koor heeft een rechthoekige absis (een halfronde, of veelhoekige, nisvormige ruimte aan een kerk) geflankeerd door nevenruimten waaronder een sacristie rechts van de absis. Deze één bouwlaag hoge nevenruimten vormen tezamen met het brede schipgedeelte een rechthoekige plattegrond. Het schip en het koor worden in een keer overspannen door een groot zadeldak. De absis heeft een driezijdig lessenaarsdak, de naastgelegen rechthoekige sacristie een zadeldak met achterschild en de nokrichting haaks op het hoofddak. De genoemde daken worden gedekt met rode Hollandse pannen. De overige nevenruimten rond het koor hebben evenals de biechtstoeluitbouwen een plat dak. De buitengevels zijn gemetseld in deels gesinterde bruine klinkers (formaat circa 20 x 5 cm). Naast baksteen is zandsteen en crèmekleurige kalksteen toegepast voor constructieve onderdelen als aanzetstenen, lekdorpels, kraagstenen en dekstenen. De toren die in het gevelvlak is opgenomen bevat de ingang, een terugliggende getoogde dubbele deur van zware opgeklampte staande delen. Boven de deur is een rond mozaïek van Maria met Kind ingemetseld. Vóór de ingang bevindt zich een afdak. De rechthoekige toren zwenkt halverwege opzij in. In het bovenste gedeelte bevindt zich in alle vier kanten een verdiept muurvlak van lichtrode en gesmoorde baksteen waartegen een wijzerplaat en waaronder in de kopse zijkanten één spitsboogvormig galmgat en in de brede voor- en achterzijde twee dito gekoppelde galmgaten. Het zadeldak van de toren is gedekt met rode Hollandse pannen en wordt bekroond door een kruis halverwege de nok. De onderste helft van de toren is opzij in tegenstelling tot de gesloten voorzijde voorzien van vensters: onderaan drie lage spitsboogvensters, hoger twee gekoppelde spitsboogvensters en hierboven een klein rondvenster. Beide zijgevels worden geleed door zware steunberen die halverwege inspringen en met een ezelsrug boven de dakvoet uitsteken. De eerste vijf traveeën tellen elk drie gekoppelde spitsboogvensters van gelijke hoogte. De uitgebouwde drie laatste traveeën hebben bovenin een drietal kleine spitsboogvensters en hieronder een klein vierruits venster (met zandstenen lekdorpel) of, bij de laatste travee, een getoogde dubbele deur. In de rechterzijgevel is rechts van deze deur een gedenksteen ingemetseld met het opschrift ""IN ANCUSTIA TEMPORUM 1 AUG 5 OCT 1914."" In het

verhoogde voorste gedeelte van beide muurschalen is een spitsboogopening uitgespaard waarin de boven het zuidoostelijke dakvlak uitstekende muurschaal een angelusklok heeft hangen. Het interieur is nog nagenoeg oorspronkelijk. Bovenin de kap bevindt zich een houten loopbrug die toegankelijk is vanuit de toren. In de kerkruimte staan vier door tussenpaden gescheiden blokken sobere banken van Amerikaans grenen. Op de vloer liggen kleine bruinrode plavuizen met rondom een tweekleurige bies van grijze en zwarte plavuizen en rond elk bankenblok een rand van zwarte plavuizen. Vooraan staan twee sober vormgegeven communiebanken van beige gevlekt wit marmer. De gebrandschilderde ramen in het schip, voornamelijk Mariavoorstellingen, dateren uit de jaren '40 en '50 en zijn merendeels van de hand van de Maastrichtse kunstenaar H.J.L. Schoonbrood. De biechtstoelen zijn toegankelijk via paneeldeuren. Nabij de dubbele deur in de linker zijruimte bevindt zich het oorspronkelijke doopvont. De via vijf treden van gepolijst hardsteen bereikbare koorvloer is bekleed met bruinrood marmer (rouge royal). Tegen de achterwand van het koor staat links en rechts op een podium een sober zijaltaar van wit marmer met een groengrijze adering. Boven het linker zijaltaar bevindt zich een terracotta Heilig-Hartbeeld van Charles Vos, boven het rechter een meerkleurige tegeltondo uit 1943 van Nico Witteman voorstellend Madonna met Kind. Links naast het Mariaaltaar is een witmarmeren eerste steen ingemetseld waarop in grijze geverfde letters het opschrift: ""EERSTE STEEN/ GELEGD DOOR/ A. WAARE/ DEKEN VAN BEVERWIJK/ 21 OCTOBER 1914/ St URSULA EN GEZ."" Tegen de smalle triomfboog links naast de ingang van de gang naar de sacristie bevindt zich een Jozefbeeld van Charles Vos uit 1944. Boven de spitsboog naar de absis heeft de achterwand van het koor een uit 1959 daterende muurschildering met als thema de Kroning van Maria door Schoonbrood. Het sobere zandstenen hoofdaltaar is voorzien van een blad van gepolijst hardsteen en geplaatst op een via drie dito treden toegankelijk podium. Het glasappliqué tegen de achterwand van de absis, een zeventalige polytiëk met een gekruisigde Christus en de vier evangelisten, is gemaakt door Charles Eyck in 1941. De gebrandschilderde ramen in de absis zijn naar ontwerp van J.M.T. Arnold vervaardigd in atelier G. Broere te Velsen. De Mariakapel, die tevens de verbinding vormt met de (gemoderniseerde) patronaatszaal, is verfraaid met een wandplastiek en muurschilderingen. Op de onderste torenzolder staat een tweeklaviers orgel vervaardigd in 1914-1915 door J.J. v.d. Bijlaardt te Dordrecht en in 1927 verplaatst en uitgebreid door Vermeulen. De orgelkas van dit 20 registers tellende pneumatische orgel met open opstelling is gezien de vormgeving ontworpen door Kropholler.

Het kerkgebouw 'O.L.V. van Goede Raad' is van algemeen belang vanwege de architectuur- en cultuurhistorische waarden als hoofdonderdeel van het rooms-katholiek kerkcomplex 'O.L.V. van Goede Raad' en als gaaf (exterieur en interieur) bewaard voorbeeld van kerkelijke bouwkunst uit het eerste en tweede kwart van de twintigste eeuw, opgetrokken in de voor Kropholler kenmerkende robuuste traditionalistische baksteenarchitectuur.

Uit *Het Centrum*, 10 Juni 1916.

Ons Kennemerland is de laatste maanden, terwijl bij naburige volken heele steden en dorpen verwoest worden, een ongemeen en mooi bouwwerk rijker geworden, nl. de nieuwe kerk van Onze Lieve Vrouw-van-goeden-Raad te Beverwijk. Ik noemde het een "ongemeen" gebouw. Wie er bij, maar vooral wie er in komt, zal het op het eerste gezicht ongewoon, vreemd vinden. Men dient zich eerst de oogen en vooral den geest wat te gewennen aan het werk en den bedoeling van den bouwmeester. De manier van bouwen is heel rustig, heel eenvoudig en heel redelijk. Maar hoe komt het dan, dat die kerk en pastorie toch een bevreemdenden indruk maken, zoodat we direct zeggen: Hé, dit is anders dan gewoon? Het komt juist, doordat het bouwwerk rustig, eenvoudig en redelijk is. Onze oogen zijn daaraan niet gewend. Ieder gebouw, dat men eenigszins tot een publiek sieraad, dus "mooi" heeft willen maken – kerken, gestichten, villa's enz. – hebben de bouwers, om het mooi te maken, „ongewoon" raar in mekaar gezet, er veel steenten en streepen en andere oertolligheden in aangebracht. Hoe meer er teveel aan was, hoe en

waar ook aangebracht, des to meer gold het als "mooi". Deze manier van doen is vrijwel algemeen, zóó algemeen, dat wie er niet aan meedoet, een zonderling geldt. Maar zoo zijn de begrippen verward geraakt. Het overdadige, al blijkt het bij nadere beschouwing dwaas te zijn, heet nu eenmaal mooi, het eenvoudige noemt men niet mooi.

Een huis of kerk kan eenvoudig en mooi zijn; wie er aan twijfelt, moet maar eens in Beverwijk gaan kijken. De bouw van kerk en pastorie is eenvoudig. Dit wil niet zeggen, dat ze er beide uitzien als de boet bij een boerderij. Neen, de kerk moest een kerk, de pastorie moest een pastorie wezen, geen boet; maar ze zijn eenvoudig, zonder noodlooze omslachtigheid of overdaad gemaakt, zoo als ze zijn moesten, om aan hun doel te beantwoorden. Beide gebouwen zijn in alle onderdeelen nauwkeurig overwogen en alles zoo goed mogelijk ingericht op het practische nut. Alle aanwezigen kunnen in de kerk op de drie altaren zien. Het oog wordt niet afgeleid door allerlei zinlooze gekleurde figuren in de muren; het altaar is geen stellage voor tentoonstelling van vele, niet te onderscheiden beeldjes, torentjes, puntjes en zoo; het is gemaakt voor de H. Mis en voor de uitstelling van het H. Sacrament. Het altaar staat in het volle licht, terwijl de groote muurvlakte er voor duisterder is; de wanden zijn rustig en forsch; het geheel is groot en sterk: de banken zijn gemakkelijk in het gebruik; geld uitgeven, om er opzij, of waar dan ook zonder dat het iets beduidt, stukjes uit te laten snijden of schaven is niet noodig geoordeeld. Om deze kerk en pastorie te begrijpen, om er de eenvoud en redelijkheid van in te zien, dient men de onderdeelen er van terdege te bekijken en zich bij alles af te vragen: waartoe is dit of dat bestemd, waarom heeft de architect het zoo en niet anders gemaakt? Ge kunt er van overtuigd zijn, dat de architect Kropholler niet zoo maar wat doet, maar zich van alles rekenschap gevraagd heeft en alles kan verantwoorden. Hierin ligt het bevreemdende in zijn werk; we zijn daaraan niet gewend.